

॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ धर्मात्मा वदतीतिशेषः ॥ सत्यप्रतिश्रवः सत्यप्रतिज्ञः ॥ ५१ ॥ कणमानः ॥ इतिरामाभि० वा० कि० एकत्रिंशः सर्गः ॥ ३१ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥
अंगदस्येति ॥ १ ॥ गुरुलाघवं गुरुत्वलघुत्वेत्यर्थः ॥ २ ॥ दुर्व्याहतं अनुचितवचनमुक्तं दुरनुष्ठितं अनुचितं कृत्यं कृतमितिशेषः ॥ ३ ॥ कोपकारणमुन्नयति ॥ असुहृद्भि
रिति ॥ असुहृदः शत्रवः अमित्राः अपकारिणः अंतरं छिद्रं असंभूतान् अनुसन्तान् श्रावितो नूनमितिशेषः ॥ ४ ॥ अत्र लक्ष्मणकोपविषये तावत्प्रथमतः यथा तत्त्वा

अयंचतनयोराजन्तारायादयितो गदः ॥ लक्ष्मणेन सकाशं तेप्रेषितस्त्वरयानघ ॥ ४८ ॥ सोयंरोषपरीताक्षोद्वारितिष्ठतिवीर्यवान् ॥
वानरान्वानरपतेचक्षुषानिर्दहन्निव ॥ ४९ ॥ तस्यमूर्ध्नाप्रणामं त्वंसपुत्रः सहबांधवः ॥ गच्छशीघ्रं महाराजरोषोत्थद्योपशाम्यतां ॥ ५० ॥
यथाहिरामोधर्मात्मातत्कुरुष्वसमाहितः ॥ राजन्तिष्ठस्वसमयेभवसत्यप्रतिश्रवः ॥ ५१ ॥ इत्यार्षेश्रीम० वा० कि० एकत्रिंशः
सर्गः ॥ ३१ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ अंगदस्यवचः श्रुत्वासुग्रीवः सचिवैः सह ॥ लक्ष्मणं कुपितं श्रुत्वा मुमोचासनमात्मवान् ॥ १ ॥
सचतानववीद्वाक्यं निश्चित्य गुरुलाघवं ॥ मंत्रज्ञानं मंत्रकुशलो मंत्रेषु परिनिष्ठितः ॥ २ ॥ न मे दुर्व्याहतं किंचिन्नापि मे दुरनुष्ठितं ॥ लक्ष्म
णोराघवभ्राता क्रुद्धः किमिति चिंतये ॥ ३ ॥ असुहृद्भिर्ममामित्रैर्नित्यमंतरदार्शिभिः ॥ मम दोषानसंभूतां ह्यावितोराघवानुजः ॥ ४ ॥
अत्र तावद्यथाबुद्धिः सर्वैरेव यथाविधि ॥ भावस्य निश्चयस्तावद्विज्ञेयो निपुणंशनैः ॥ ५ ॥ न खल्वस्ति मम त्रासो लक्ष्मणान्नापिराघ
वात् ॥ मित्रं त्वस्थानं कुपितं जनयत्येव संभ्रमं ॥ ६ ॥

मिकाबुद्धिर्ज्ञानं यस्मिन्निश्चये सभावस्य कोपस्य निश्चयः तात्त्विककोपनिमित्तस्य निश्चयो वि
ज्ञेयः कर्तव्यः ॥ ५ ॥ त्रासो मदपराधमूल इतिशेषः ॥ कुतस्तर्हि त्रासोऽत आह मित्रमिति ॥ अस्थानेऽकांठे वास्तवापराधाभावेपि रिपुकृतमिथ्योपजापेन कुपितं संजात
कोपं मित्रं संभ्रमं भयं जनयत्येव ॥ ६ ॥